

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 —
Negyedévre 2 — 50
Egy órára 1 —

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször hirtetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beigtatásért 30 kr.

Mivel tartozunk városunknak?

Debreczen, június 26.

A tegnapi városi közgyűlés csakugyan örökre emlékeztetés marad városunk történetében.

Mert példa nélküli nem csak a mi városunk, de a földkerekségének bármely alkotmányos testületének életében, az a megbotránkoztató tény, hogy több száz főnyi testület nevében 10—15 tag hozzon határozatot.

Azt kell mondanunk, 10—15 tag, mert bár az elnökség a többség szavazatát 39-ben állapította meg, abból a 24 tisztviselői szavazatot nem tekinthetjük teljesen egyenlő értékűnek a nem tisztviselői szavazatokkal.

Debreczen sz. kir. város főispánja újból megmutatta, hogy alkotmányosság iránt egy fikarcnyi érdeke sincs, s a mit egyszer a fejébe vett, abból semmi érv, semmi meggyőző bizonyíték dacára sem hajlandó engedni.

Mert mi is történt tegnap?

Az ellenzék azt kérte, hogy mivel olyan óriási fontosságú javaslatról van szó, mely városunk életében forduló pontot van hivatva teremteni; mivel ebben a javaslatban a tisztviselők fizetésének általa is méltányolt javításánál olyan óriási újabb teher hárul városunk adófizető polgárságára; és főleg mivel ennek az óriási fontosságú javaslatnak a lelkiismeretes áttanulmányozására — a javaslat későn hordatván szét — időnk sem volt: halasztassék annak tárgyalása 30 nap múlva összehívandó új bizottsági közgyűlésre.

Ennél alkotmányosabb eljárást, s tisztességesebb kérést lehet-e lelkiismeretes emberek között képzelni?

Mert vajjon mi tette indokolttá, mi tette elkerülhetlenül szükségessé azt, hogy ennek a nagy fontosságú szervezeti javaslatnak a tárgyalását éppen ezekre a szorgos napokra kelljen kitűzni?

Igazán bármennyire keressük is, nem vagyunk képesek egyetlen megértető, elfogadható indokot sem találni.

Ellenben egész sereggestől tolnak lelkünk elé azok a tekintet parancsoló okok, a melyek éppen ezt az időpontot tüntetik föl ezen javaslat tárgyalására a legalkalmatlanabbnak.

Az utolsó hetek alatt a lelkészek, tanárok, tanítók és a szüleiközönség a nemzet reményeinek, a tanuló ifjuságnak szellemi haladását vizsgálta, abból merített erőt s szebb jövőbe néző reményt.

A gazdálkodó osztályra — pedig a

bizottsági tagok nagyobbik fele ebből az értékes társadalmi rétegből kerül ki — a legsürgősebb munkaidő zaklató teendői csőstül szakadtak rá s mindnyájan az Isten áldásának biztosításával vannak elfoglalva.

Mindezek az okok oly óriási erővel kelnek föl az ellenzék tegnapi halasztási indítványának a támogatására, hogy a föld kerekégén bárhol, — Debreczen kivételével — az lett volna rá a válasz, hogy készséggel belenyugozunk s új határidőt tűzünk ki.

Sőt maga az elnökség is szolgáltatott egy rendkívül becses argumentumot a mi halasztást indítványunk mellett.

Azt mondta ugyanis, hogy a különböző bizottságok már évek óta, de különösen ebben az esztendőben hónapokon át folytattak beható tárgyalásokat e szabályzat elkészítése végett.

Tudjuk és igaznak ismerjük el a főispán urnak ezt a kijelentését.

De hát mi következik ebből?

Ha olyan férfiaknak, a kik a közigazgatás légkörében benne élnek; a kik mint törvényismerők, biztosan járnak a különböző jogszokások, rendeletek és szabályzatok utvesztőjében; ha ilyen férfiaknak évek, vagy mondjuk csak, hónapok kellettek arra, hogy nézeteik megállapodjanak s megtalálják megjelenésükre a szerves formát: akkor, hogy lehet tőlünk, laikusoktól azt várni, hogy olyan óriási erővel, annyi rengeteg idő alatt készült s temérdek szerve változtatást, s egy pillantással át sem tekinthető átalakulásokat célzó javaslatot, két három nap alatt ugy áttanulhassunk, hogy lelkünkre vehessük h o z z á j á r u l á s u n k é r t a f e l e l ő s s é g e t.

Mert higgye meg a főispán ur, higgye meg az egész tisztelt ellentábor, hogy a mi helyzetünket egyedül és kizárólag lelkiismeretünk és felelősségünk komoly érzete teszi olyan nehézé, önökre és magunkra nézve olyan kényelmetlenné.

Önök bizonyára előnyösebb helyzetben voltak a javaslattal szemben, mint bizonyosan valami titkos kegy előbb juttatta kezükbe, vagy valamely magasabb inspiráció útján egyetlen pillantással átértették azt s ezt az önök kiváltságos helyzetét ellenünk fordítva, megfosztottak bennünket attól a lehetőségtől, hogy komolyan hozzájárulhassunk a tárgyalásokhoz. Ily körülmények között lelki ismeretünk belső ösztönzésére nem tehattünk egyebet, mint hogy egy szálíg kivonuljunk abból a teremből, a hol az alkotmányosság iránt való érzék a vezetők

szívéből kihalt s a hol az a tisztikar, a melynek — nagy részben saját érdekeről lévén szó — a politikai ildomosság azt parancsolta volna, hogy a szavazásnál semlegesén viselkedjék, félre téve minden genét, három tagja kivételével maga szavazta meg magának a javaslat általános elfogadásával egyszersmind a fizetés felemelését.

Ha ugyan megszavazta?

Mert hogy ez ennyiben nem maradhat, az bizonyos.

Hogy az ellenzék minden törvényes eszközt felhasznál s minden szabados lépést megtesz a tegnapi sérelmes határozat megsemmisítésére, az kétségtelen.

Szívünkben sajnáljuk, hogy a főispáni önkény városunk lakossága közt napról-napra mélyebbre ássa azt az árkot, (a melynek pedig csak békés mesgyének volna szabad lennie), a mely városunk különböző véleményű polgárságát egymástól elkülöníti.

De talán még ebből is fakadhat áldás városunk közügyeire!

Dr. Nagy Zsigmond.

Az új választások. A P. E. szerint október 3-án kezdődnek az új választások, amelyekre a kormány rendkívüli előkészületeket tesz. Az idézett könyvmatos szerint az ifju szabadelvű párt jelöltjeinek a legnagyobb kontingense a kormánypárti zsurnalisztikából és a Lipót városi kaszinóból kerül ki.

A czukoradó újabb emelése. Fölbuzdulva azokon a sikereken, melyeket a két kormány az irányban a legutóbbi napokban elért, a kiegyezéssel kapcsolatosan, mint a N. Fr. Pr. jelenti, a czukoradónak újabb fölemelése van tervbe vége. E mellett kontingentálni fogják a czukorgyártást és pedig valószínűleg 9.35 millió mmázsában. Az eddigi szolgáltatásokhoz német mintára az ugynevezett üzemadó fog járulni, melyet a gyárosokra progresszív kulccsal fognak kivetni. Milyen szerepet fog ebben a tervben Magyarország játszani, az a jelentésből nem derül ki, sőt bizonyosnak látszik, hogy a kérdés ez oldala még tisztázva nincs is. Az előzmények után azonban el lehetünk készülve a legrosszabbra s minden gondolkozónál föl fog merülni az a kérdés, hogy tulajdonképpen mi haszna van a czukorgyárakkól a fogyasztónak, ha ezek érdekében lépten-nyomon emelik az adót es szorítják szűkebbre azt a szabadságot, amelynek tiszteletben tartásától tulajdonképpen egész fejlődésük függ?

A magyar agrár-párt — mint a Polg. Ért. jelenti — legközelebb akcióba lép. — Nemsokára meg fog jelenni a program, — amelynek alapján a vezetők csatlakozásra és

cselekvésre hívja fel nem csupán a magyar gazdákat, hanem mindazokat, kik abban a meggyőződésben vannak, hogy az eddigi követett egyoldalú s a gazdasztyály érdekeit kevésbé respektáló politika a nemzet érdekében korrekcióra szorul. A mozgalom élén Károlyi Sándor gróf áll és máris számos jelentékeny befolyású férfi csoportosul köréje, így: Desseffy Aurél gróf, Somsih Andor, Salamón Tódor, Libitz Adolf, Kodolányi Antal stb. A központi vezetés egy 36 tagú választmány képeben van feléve. Az új párt nem szándékozik megbontani a fennálló politikai pártok kereteit, de reméli, hogy sikerül egyesíteni mindazokat, a kiknek a magyar gazdasztyály a kisiparosok érdekeit szívükön hordják. — Csak az aztán a kérdés, — van-e szűkség reá?!

Tisza Kálmán Nagyváradon.

Tisza Kálmán nagyváradai választói előtt ma délben beszédet mondott, melyet tegnap kivonathban közöltünk. Hü képe ez a beszéd a Tisza Kálmán egyéniségének. Egy nagyon ügyes s egy nagyon agyafurt ember nyilatkozik meg benne, akinél a dialektika nem az igazság, hanem a napi érdekek szolgája.

A beszédről előre azt híresztelték, hogy nem közönséges beszámoló lesz, hanem valami millenniumi történet-filozófiát fejtegetés. És az is volt. Csakhogy persze nem Carlyle, nem Macaulay, még nem is az Apponyi vagy Ugron, hanem a Tisza Kálmán modorában. Ugy tesz, mintha történetet beszélné, pedig elcsavarja a tényeket s úgy tesz, mintha filozofálna, pedig párt-tendenciák mellett korteskedik.

Jellemző már az is, hogy Tisza Kálmának a magyar nemzet története ott kezdődik, a hol a Habsburgokkal és Ausztriával jövünk összekötetésbe. Ő a magyar nemzet politikai bölcseségét nem Pusztaszeren látja először megnyilatkozni, a hol megvetették az állást, az alapot, a melyen egy kifelé független, befelé szabad állam megalakulhasson, hanem látja abban, hogy országunkat odakapcsoltuk egy

idegen államhoz, hogy nemzeti fejlődésünket bebonyolítottuk idegen érdekek hálózatába.

A lemondani tudás: ez a Tisza Kálmán előtt politikai bölcsesség kvintesszenciája. Ugyanazon a helyen, a hol egykor a bihari pontokat proklamálta, most Bocskaynak, Bethlennek és a Rákóczyknak is csak azt az érdemét ösmeri el, hogy le tudtak mondani s kompromisszumot csináltak nemzeti érzésük s az idegen uralomnak való meghódolás közt. Ezek a nagy alakjai történelmünknek nem érdemlik meg ezt a megbélyegzést. Bocskay és Bethlen békét kötöttek, a mi törvénnyel, sőt nemzetközi jótállással biztosította, a miért harcoltak, az ország jogait. S II. Rákóczy Ferencz szintén nem akasztotta szegre a maga bihari pontjait, hanem elment bujdosni, itt hagyva vagyonát zsákmányul az elfeladóknak, s nem törődve azzal, hogy fia majdan nem ülhet be az ő fejedelmi örökébe.

Más példákra hivatkozzék Tisza Kálmán, ha a maga multját akarja igazolni. Hiszen ebből is van nagy választéka. A kurucokból lett labanczok száma, a kik hatalomért, rangért, vagy donációért megtagadták magukat, hárcszázötven esztendő óta, fájdalom, légió Magyarországon. Ezek az ő erkölcsi és politikai elődei, nem pedig a Bocskayak s Rákóczyak.

Ez a kis történet-hamisítás különben Tisza urnak csak arra való, hogy konkluzióképen meggyanusitson és megpellengérezzen minden mai ellenzéki pártot. Oh, de milyen simán cselekszi ezt. Halkan beszél, vontatva szavait, mintha nehezére esnék kifejtneie azokat, hivatkozik öreg korára, amely kizárja a stréberséget; de hát mit tehet ő róla, ha a történelem filozófiája azt tanítja, hogy Apponyi egy beszámíthatatlan álmodozó, Ugron pedig egy veszedelmes forradalmár, a ki imhol már szövetséget köt a nemzetközi szocializmussal is. Avagy nem álom-e azt kívánni, hogy am kötetst tettünk Ausztriával, azt Ausztria is respektálja, akkor is, ha a mi javunkra szól? S nem felforgatás-e arra törekedni, hogy Ma-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Férjek pszichológiája.

(Egy apa leveleiből.)

Irta: **Geöcze Sarolta.**

A kereskedő férj.

Ez téged meg fog becsülni: fog neked venni selyem ruhát, fog tartani neked elegáns lakást, cselekedést a mennyit akarsz: szakácsnét, szobalányt, dadát, bonnet meg fog veled jeleni balban, hangversenyen, színházban; fog neked jártni lapot, regényeket; a gyermeketekhez fog jártni nyelvmestert, zongoramestert, táncmestert. Szóval áldozni fog érteket mindent. Csak lennetek kell, a kikért áldozzon.

Ha egyetlen gyermeketek volna, arra ugy vigyázz, mint a két szemedre; mert ha az meghalna, azzal vége volna a ti boldogságtoknak is örökre. Mert a te férjednek a lelke egy kicsit szegény maradt. Az üzlet, a pénzszerzés, az adás-vevés gondja kiszorított belőle mindent, az érdeklődést a világ eseményei, a természeti élet, az emberek küzdelmei iránt. Az ő lelkének nemesebb ösztönei, ideálisabb törekvései egyetlen érzésben összpontosulnak: a családja iránti szeretetben. Az ő szelleme nem valami magas röptű; a kiskorú gyermek együgyű beszéde őt szórakoztatja, mert nem haladja meg a saját színvonalát; gyönyörködni, a naiv csacsongás báját élvezni

ugyan nem képes, mert ahhoz nem eléggé művelt; de az egyszerű gyerekészjárást megszokja, elmulat rajta, mint az ölbéli ebekskéje naponkint újra kezdődő ugrándozásán; és ha az a gyermek, a ki csacsogásával az ő mindennapi szellemi és kedélybeli szükségletet kielégítette, nincs többé, köztetek ür támad, a melyet nem képes betölteni a te szerelmed; mert egy ilyen nagyobb, melyebb érzélem felfogásához a léleknek nagyobb mélysége szükséges, mint a mit ő benne a kettős könyvvitel meghagyott.

De ha gyermekeitek vannak és nevelődnek és sok mindenfelét tanultak és szép ruhában járnak, akkor igen nyugalmas, elégedett életet élhettek, kivált ha te az üzlet iránt is érdeklődöl és nyájás, előzékeny modoroddal a vevőket le tudod kötelezni. Csak barátid megvalasztásában légy óvatos; ha a házi béke előtted szent, olyat ne válaszd, a ki nem a ti üzletekben vásárol, mert férjed áldott jó ember, de azt az egyet nem tudja megbocsátani, ha valaki nem az ő vevője.

A katonatiszt férj.

Ezt a legkönnyebben kielégítheted: magad légy magas, karesu, fess, elegáns, tudj jól németül, a snájdig lájdinándok bőkjait tréfával; fogadni; tarts jó izlésű varrónót; divatárúsnót; légy ügyes táncban, korecsolyázásban olvasgasd szorgalmasan a sematizmust és tanulmányozd a hajtókák színét, a zsinórok hosszát s a csillagok minéműségét: mély, tartós

gyarország legyen a magyar nemzetnek ömágában egész állami szervezete? Ime, ezek az emberek nem áallják még az általános választói jogot is proklamálni. Ha kálvinista nem volna, keresztet vetne magára. Apage Satanas! Ne tágítsuk a nép jogait és legyünk szabad- elvűek, a mi a történelem Tisza-féle filozófiájának alkalmazása szerint azt jelenti, hogy a mint lemondunk az elvekről a nemzeti politikában, ugy mondjunk le a szabadelvűség terén is.

Erről a szabadelvűségről — mondá Tisza Kálmán — gondolkozhatnak a választók februáriusig, mert akkor lesznek az új választások. Még ebben az egyben is kételkedünk, hogy igaz lenne.

A debreczeni tanyabirtokosok és a mezőőrök.

Debreczen, június 26.

A földmivélésügyi miniszterium elnöki osztályától Rakovszky György miniszteri titkár aláírásával a *Budapesti Hírlap* a következő sorokat kapta:

A debreczeni tanyabirtokosok és a mezőőrök czim alatt a *Budapesti Hírlap* vasárnapi számában megjelent közlemény az érdekelte közönség helyes információja érdekében helyreigazítást igényel.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t. c. 74 §-a azt mondja, hogy: a községek kötelesek a határ őrizetere a viszonokok által kívánt számban mezőőröket állítani s javadalmazásukról gondoskodni.

Városokban, a melyek különben is költséges es begyakorolt, megbízható egyénekből álló külső rendőrséget tartanak fenn, a mezei őrzést is ezen apparátus láthatja el a legcélszerűbben s legolcsóbban; csupán — némi — a viszonyok által kívánt szaporításra s a mezőőri közegeknek az új szolgálati ágra való betanítására van szükség.

Legtöbb városunk ily módon hájtotta végre az idézett rendelkezést s kétségtelenül ez a végrehajtásnak leghelyesebb módja.

barátságot ne köss; a régi helytől könnyen válj meg, az ujhöz könnyen szokjál; a civilizáltársaságot nézd le egy kicsit; edes apád pedig a kaucziókn kívül lásjon el bőven gombostűpénnel: s tiszt férjed mellett lehetsz olyan boldog asszony, a milyen boldogságra tisztfeleség csak képes.

A szerkesztő férj.

Annak az ellentéte. Munkája nehéz, idegrentó, éjét, napját követelő, testi lelki erjét emészti. Orvos ő; csakhogy az ő betege nem testi beteg; egyetlen, nagy betege a társadalmi organizmus. Annak az ütőerén tartja szüntelen vizsgálódó kezét: annak lesi forró vérlükletését; annak észleli konvulzióit, ideges rohamait.

Ezt az egy betegét akarná meggyógyítani, erre az egy feladatra teszi fel lelke minden erejét, csakhogy ez az egy beteg, a kit teljesen kigyógyítani sohasem lehet. — S hozzá vannak elketlen kuruzslók, aljas szemfényvesztők, akik doktori módon viselkedve, a beteget elbolondítják s gyógyítás helyett még rotnak rajta új nyavalyák csiráját oltják a testébe. A te férjedet ez a tapasztalat emészti, ez a tapasztalat csüggeszti; ez a tapasztalat keseríti. Gondold meg jól gyermekem van-e benned elég erős lélek, hogy e nehéz küzdelmében őrangyala tudj lenni férjednek? Lesz-e benned elég kedély, hogy mindig el tudod simítani homlokáról a redőket? Elég tiszta e szived, hogy a te körödben mindig vissza tudja nyerni a bizalmat az emberi le-

Ha a községi rendőrség — mint például Bács-Bodrogvármegyében — mindenütt rendezve volna, ezt a módot kellene alkalmazni minden községben; mert a külső rendőrök általában munkabíró, értelmes, fegyelem alatt levő rendesen javadalmazott közegek, a mezőrendőröket azonban az új törvény hatálya alatt is eddig legnagyobb részben a régi, a törvény szerint nem kifogásolható, de az előbbiekhöz képest kisebb szolgálati képességű csőszökből állították ki.

A törvény végrehajtása folyamán eddig szerzett tapasztalatok azt igazolják, hogy ahol a régi csőszrendszerrel szakítottak, a külső hajáb őrizete kevesebb, de jobb személyzettel és olc óbban történik, mint azelőtt.

A mi a debreczeni esetet illeti, annál is a fent vázolt elvek érvényesültek.

Az ottani birtokosok a külső rendőrség mellett még külön mezőrendőröket is tartanak, meglehetősen nagy költséggel. A külső rendőrség némi szaporítása után, ezek a közegek mellőzhetőek lesznek.

A debreczeni tanyabirtokosok kérelmét illetőleg ez volt a velők megtartott értekezlet megállapodása is.

A földmivelésügyi miniszter már utasította a várost, hogy a külső rendőri személyzetének megfelelő szaporítása által a gazdák önségét a mezői felügyelettel kapcsolatos mostani terhektől mentse meg.

A külső rendőrség szükséges szaporítása egyelőre 4—5 ezer forintra fog igénybe venni, a mely csak kis részét képezi annak az összegnek, a melyet a gazdák most, a mezői őrnöknek nevezett, — de a régi csőszöknél semmivel sem megfelelőbb egyéneknek fizetnek.

A mint az előadottakból kitűnik, szó sem volt Debreczennel szemben bármiféle örvényellenes kedvezmény vagy engedményről, vagy a törvény egyes rendelkezéseinek valamely területre nézve hatályon kívül helyezéséről, hanem csupán a törvénynek helyes irányu, a szóban levő nagy alföldi város viszonyaihoz alkalmazott végrehajtásáról.

Városi rendkívüli közgyűlés.

Második nap.

Debreczen, június 26.

A mai gyűlésre már a tegnap benmaradt mamelukok sem tartották teljes számban megjelenni s mikor látták, hogy az ellenzék ma is távol marad, e tisztviselők is hűvösebb hivatali helyiségekben maradtak s fújtak nyugodtan a füstöt, nem lévén szükség rájuk szavazás okából.

De mintha mégis félték volna az ellenzék megjelenésétől, azért kezdték a gyűlést csak fél 10 órakor.

A tanács ügyrendjén kezdtek s teljes csendben haladtak, egy pár stiláris módosítással a 40 §-ig, melyből kihagyták a napdíjak elvülését, hogy azt a napdíjak tételénél a bizottsági tagokra nézve is kötelezőleg vegyék fel s a 43 §-nál a 3. pontra a polgármester azt javasolta, hogy a különvélemény az előadványi ivre vezetessék. S t a h l Géza id. főmérnök ehhez nem járulhat hozzá, mert a tanácsban bizalmas dolgok folynak s hogy abban egyeseknek nincs szavazatuk, a melynek a közönség körébe kijutni nem szabad az előadványi ivekről pedig a levéltárban bárki leolvashatja. Ajánlja az eredeti szövegét. A közgyűlés az eredeti szöveget fogadja el, azon módosítással, hogy nemcsak a kisebbségnek, de a tanács egyes tagjainak is joga van külön véleményét beadni.

A polgármester az 40 §. kihagyását indítványozza, B é k é s s y László fentartását kéri, — hogy a tisztviselőkről elhárítassák az a gyanu, hogy az utalványozások nem folynak kellő gyorsasággal.

S z a b ó József főszámvevő kimutatja, hogy a Békéssy kívánságához ennek a szakasznak semmi köze, hanem a 'számvevőséget oly munkálat terheli meg, amit ő 3 hónap alatt a mai személyzettel elvégeztetni nem volna képes.

M á r k Endre hajlandó volt e kimutatást félénként beadandónak könnyíteni, —

mivel azonban a főszámvevő a munkára hivatkozott ő mivel tudja, hogy a számvevőség ráér, a szakasz fenttartását kéri. A közgyűlés a szakaszt elfogadja.

A szabályrendelet VI-ik részét, mely a polgármester jogait és kötelezettségeit s hatáskörét állapítja meg, Simonffy Imre, Király Gyula lényegtelen módosításai után rövid uton elfogadják.

J ó n a Dániel indítványt ad be az alpolgármesteri állás felállítására iránt.

A főispán napirendet indítványoz e felett Dr. B a k o n y i osztokodik Jóna Dániel aggodalmaiban, hogy a polgármestert reprezentationalis kötelezettségei annyira igénybe veszik, hogy adminisztrationalis teendőinek nehezen tud megfelelni. Indítványozza, hogy a polgármester vállairól vétessék le a kórházi bizottság elnöksége.

M á r k Endre, Á b r a h á m László, L e n g y e l Imre stiláris módosítást ajánlanak.

S i m o n f f y polgármester indítványozza a 60-ik § 25-ik pontja második bekezdésének módosítását, mely a polgármesterre a közgyűlés által rótt terhekről a közgyűlésnek azok miként történt elintézéséről vagy az elintézés akadályozó okokról minden évben kétszer május és szeptember havi közgyűléseken indokolt jelentést beterjeszteni.

Dr. B a k o n y i a szöveg fenntartása mellett szól.

S i m o n f f y módosítását elfogadják. A többi módosítások egyrészét elfogadják, másik részét elvetik.

A 63. 68. §-ig változatlanul elfogadtatnak.

A 71. §. mely a tisztviselés hatáskörét állapítja meg S i m o n f f y Imre polgármester módosításával fogadtatik el, az eredeti szöveg fenntartása mellett csupán Dr. B a k o n y i Samu szavazott.

Az ülést déli tizenkét órakor a főispán berekesztette.

A mai közgyűlés.

A közgyűlés terme ma igen csendes volt. Állandóan 26 és 30 között vibrált a jelenlét száma, — kik közül 20-an ismét tisztviselők voltak.

Olyan csendes volt a közgyűlési terem, hogy a légy zugása ökök bőrdülésnek hallatszott.

Gyönyörű látványai voltak a mai közgyűlésnek, (belépti díj mellett is érdemes lett volna bárkinek megnézni) S t a h l Géza ásitásai, egy felvonásban, számtalan jelenet t e l. — »Szórakoztató akrobatai mutatványok, vagy »fűlhuzás a közgyűlési teremben.« Tragikomédia 1 felvonásban, több arcváltoztatásokkal és orrfintorgatásokkal. Előadják: mstr. V e c s e y senator és le K ö r n e r Adi senator (Bengali fényvilágítás abban a pillanatban, mikor a polgármesteri állás hatásköre felett vitatkozik a közgyűlés és Körner meghuzza Vecsey fülét.)

»Polgármesteri méltatlankodások« több felvonásban. Shakespearei tragédiák, nyakvörösséssel és diszgesztusokkal habarva.

»A főispán mosolyai« — ábrázatváltozásokkal. Különösen megtekintésre méltó a főispáni ábrázat azon pillanatokban, mikor a polgármester méltatlan méltatlankodásai felett mosolyog, vagy a mikor J ó n a Dániel diszszolnok beszél s mikor körülnéz a teremben

lek jóságában, mikor a meddő, sikertelen küzdelemben az már-már kiveszett? Fogsz-e tudni segítőtje lenni nehéz munkájában? Fog-e tudni vele együtt lesni az élet érvényét? Nem fog-e az neked fájni, ha téged olykor e hanyagol és az ő komoly férfi-munkája mellett a te kicsiny világod, a hazi köröd háttérbe szorít? Nem fog-e az neked fájni, hogy ő nem egészen tiéd, hogy ő az életnek, az ő lelki erejének java egy nagy, komoly éle feladatnak van szentelve?

Mert ha te erre nem vagy képes, gyermekem akkor válaszd te magadnak a s férjjet. Ne gondold, nem minden szerkesztő-férj ilyen. Azonban tereád nem méltó, csak a ki ilyen; én, a te atyád csak ilyenre bízhatnám nyugodtan a te boldogságodat.

Az író-férj.

Íróhoz ne menj, gyermekem; az magunk-forma. hétköznapi embereknek forró, perzselő atmoszféra. Mi abban elégnénk. Az író impresszionista. Az idegei, a képzeletével él, s az idegei, a benyomásai, a képzeletei uralognak felette. Ő téged ma megszeret. Belső látásával meglátja benned mindazt a kedveséget, a miről nekünk, a te szüleidnek és pajtasaidnak sejtelmük sincs; ő téged ma jobban, teljesebben tud szeretni, mint mi valamennyien együttvéve. De csak ma.

Holnap!

Lehet, hogy a sors valakit utjába vet, a ki nem is rossz, nem is kaczer, nem is

szép: csak más, mint te s a kiket eddig ismert. S az ő figyelme le van kötve. Érdeklődése fel van ébresztve. Jölkött s újra kiheztelt lelke ut tárgyat talált. Képzetele működni kezd. Szőzpontosító tehetségénél fogva lelke körül fogja azt a tárgyat és azonkívül ránézve nem létezik egyéb. Lehet hogy megismervén annak lényét magába atszívan, lelkében képpé feldolgozván majd elereszti és hozzád újra visszatér. De addig?

Addig, én édes gyermekem, milyen szomorú sors lenne a tiéd? M-rt te nem szünnél meg őt szeretni. — A t e lelketed örökre betöltötte az ő képe, neked nincs egyéb gondolatod, csak ő. S hozzá, ő róla rád ragadt az idegrendszer érzékenysége.

Az a változás, a mi az ő lelkét érinti, átsajog a tiéd is. Mi, a te atyád és barátid, még nem látunk semmit, de — te már érzed, hogy valami van férjed s a te lelked közt; te megsejtéd azt a démont, a ki köztetek állt; a ki szenved, talán magad is, ha a véletlen sodorta a veszedelembé; de mi az ő szenvedése a te gyötrelmedhez képest? Az-rt téged nem kárpótol sem a szerelem új lángolása, sem hűtlen férjed megtérése; azért téged nem kárpótol még a gyermeked sem. Csak éppen az édes anyai kötelesség tartja benned ébren, a mely éppen elég erős, hogy az élet kinyját neked elviselni segítsen.

Nem; — ne menj te íróhoz — édes gyermekem.

és a sarkokban megpillantja a csendesen horkoló tisztviselőket.

Szóval a tegnapi nap az »Elállt-üvöltő derviseké, a mai nap pedig az alvó fakíroké volt, úgy hogy két nap alatt ide varázsolták az egész Ös-Budavarárt.

Még soha ilyen látványossága nem volt a közgyűlésnek, a melyeket minden jelenlevő igen kellemesen tapasztalhatott.

Holnap reggel 9 órakor folytatják a szabályrendelet tárgyalását. Napirend elé a főispán kitézte a tegnapi és mai közgyűlési jegyzőkönyvek hitelesítését.

A tárgyalások még két napot valószínűleg igénybe vesznek, azonban a főmérnöki hivatal szervezési ügyére már valószínűleg holnap rá kerül a sor.

A szekunda.

— Diákok viaszfalására. —

Ki ne hallott volna e parányi alkotásról ki ne ismerné? Ismerőseink családunk körében lépten-nyomon találkozunk vele nem éppen nagy gyönyörűségünkre.

Mi az a szekunda? Az a mi jó, ha nincs; ha pedig már megvan, akkor jó rá egyet aludni.

A szekunda természetrajza.

Fillokszera az érdemrendek közt, buján tenyészik, mint a konkoly vagy a szerb tövis s bár vetése nincs időhöz kötve, rendszerint háromszor aratják évente: karácsony és husvét táján és június vége felé. Nem kedveli a magányt s szívesebben él egyenrangúak társaságában, az állatvilágban legközelebbi rokona a po-ka, melyhez hasonlóan csak nagy nehezen irtható ki. Azután ha egy van a többi könnyen magától jön. Kémiai összetétele oly bonyolult, hogy az általa okozott foltokat papírosból az eddigi benzinekkal és aphanizoonokkal még nem sikerült eltüntetni, Vannak időszaki vagyis artatlan és évvegi azaz fatális szekundák utóbbiak június havában tenyészvén, ez méltán nevezhető szekunda-hónak. — Hatásra nézve tikkasztó, mint a szirokkó, pusztító, mint a bóra és dermesztő, — mint a nemere. A jelölt azonban fazik rendszerint fazik tőle. bár hál' Isten, nem hal bele.

A szekunda logikája, etikája és metafizikája.

Könnyebb tíz szekundát kapni, mint egyet eltüntetni. Az »első szekunda«, melyet életünkben csipünk, örök emlékezetes — marad előttünk s hasonló gyönyört okoz, mint az első fogházás: fenékgig tragikum. Mily kéjes érzés, ha ezt az odvas csontot acélfogó között magunk előtt látjuk, mekkora megkönnyebülés, ha a négyes helyét legalább is egy hármast foglalja el! Innen van az, hogy az ill-tő tanár bácsit életünk fogytáig sem vagyunk képesek elfelejteni. Pedig higgyék el a t. mamák és papák, hogy a professzor urak egy cseppet sem passzióznak és dobálóznak szekundákkal: ők csak bejegyzik azt, a mit az a lusta nebuló rájuk kényszerít. Bizony nem valami kellemes foglalkozás az, ha az év végén néhány száz tanulónak érdemjegyét kell megállapítani legjobb tudásunk szerint: s az a kutya jó szív küzdelemre kel a kötelesség parancsolta szigorú ítélettel. S mégis, hol van az a szülő, ki elismerné a szülő, ki elismerné a tanár igazát megszekundázott gyermekével szemben s ne vádolná őt, legatább titkon, elfogultsággal mondván: »pike van szegényre!« Ez a szabály s különben természetes is, olyanira, hogy már megszoktuk a szülői érzéket könnyen érthető okoskodását, mely még azt is lehetőséget tartja, hogy a tanár perczenekben kifejezett tanítási eredményét szánt szándékkal nyomja alább.

A szekunda életrajza bölcsőtől a sirig.

Észrevétlenül, nem igen tudni, hogy miből, mintegy önmagától fejlődik vadon állapotban s egyszerre csak itt van az a négyeszetes valami, a mely inkább réme a házitánitónak, mint növendékének. Alig, hogy megszületett, a hálátlan emberiség máris vesztén faradozik. A nevelők futkosnak, a mamák kunyorálóak, a papák pedig »utazgatnak a szekunda körül«, nem tudni, melyik nagyobb sikerrel, miközben a papa saját ifjúkori remiszenciái révén felháborodását részvétté mérsékli. S helyesen! gyermekbetegség ez, akár a himlő, melyen szerencsére mélyebb nyomok nélkül esik át az emberiség nagyobb része. A szekunda hasonlít a házassághoz: nem mintha mind a kettő valami szükséges — rossz volna, hanem csak annyiban, hogy a kik benne vannak, mihamarabb szabadulni szeretnénk. Egyébként soha sem éri el az emberi kor legvégső határát.

A szekunda világtörténelmi jelentősége.

A szekunda bizonyára nagy szerepet játszott egy világtörténelemben, mint a nemzetek művelődésének történetében. Meglehet, hogy őseink más névvel tisztelték meg, de tény az, hogy bukás, csuszás, elhasalás, szekundahős, stb. kifejezések minden kultúrnyelvben nagy számmal fordulnak elő. Még nagyobb számmal idéznék férfiakat, írókat, tudósokat, hadvezéreket, államférfiakat stb. a múltból, sőt a jelen társadalom szereplői közül, kik e pechben részesek voltak, anélkül, hogy belehaltak volna. Hogy messzire ne menjünk, még gimnáziumi igazgatót is ismerek e fajtából, kultuszminisztert már nem mernék mondani. De ha a holtakkal, úgy az élőknek még inkább tartozunk diszkreczióval. S blindre mernék fogadni, hogy szerkesztőségünk egyetlen egy tagja sem volt szekundátlan. (No! No! Szerk.) Egyébként Klío titokban nem egy szekundát ró fel, melyet a nevezis megtorol.

Táviratok.

Örült számtanácsos.

Budapest, jun. 26. (A »Debr.« ered. táv.) Tegnap este 9 órakor vagy rémület okozott a keleti pályaudvarban M ar h ar d t J á n o s fővárosi számtanácsos, a ki roppant kiabálás és ajtócsapdosások kíséretében a pályaudvar összes helyiségeit össze visszajárta. Mindenbe bele kötött s azt követelte, hogy ne álljanak az útjába, mert ő ki akar futni a vonathoz, hogy menyasszonyához utazzék, kinek félmillió hozománya van szerencsétlenül nyilvánvaló lévén, hogy örült, mentőkert telefonoztak, s megérkeztükig a rendőrök mint közveszélyes örültet elfogták és megkötözték. M ar h ar d t nem akarta engedni magát, dühöngött elfogatása ért, — örökösen fél millió s menyasszonyát emlegetve a mi a rögeszméje a szerencsétlennek. Beszállították a Rókus kórház megfigyelő osztályába.

Horvátok a kiállításon.

Budapest, jun. 26. (A »Debr.« ered. táv.) fel 8 órakor három vonaton 1800 horvát, érkezett a kiállítás megtekintésére. A 3-dik vonaton a törvényhatóságok küldöttei voltak. A pályaudvaron K h u e n - H é d e r v á r y gróf horvát bán neje és mások fogadták az érkező horvátokat. A fő- és székváros részéről M á r k u s J ó z s e f alpolgármester üdvözölte őket, hangsúlyozva a horvát magyar testvériség ápolásának fontosságát és szükségét. — A horvát törvényhatóságok nevében C s e h Ervin főispán meleg hangon köszönte meg az üdvözlést.

A gyógyszerész-kongresszus.

Budapest, jun. 26. A Debreczen ered. táv.) A gyógyszerészek kongresszusát Perczel belügymin. ma nyitotta meg, hangsúlyozva a gyógyszerészet fontosságát. S c h é d y elnök megköszönte a miniszternek a megjelenést s következtek a választások.

Ujdonságok.

* Viharos közgyűlés Debreczenben.

A »Magyarország« a tegnapi közgyűlésen történt botrányról a következőket írja: Debreczen város közgyűlési terme az utóbbi időkben nem egyszer volt színhelye olyan botrányos jeleneteknek, a melyek nem csak a helyés az alkalom méltóságát alacsonyították le, de a legekleltásabb módon jellemezték az ottani kormánypart eszközökben nem válogató staktikáját. Emlékeznünk még arra a botrányos közgyűlésre, mely a függetlenségi és 48-as párt kijátszása mellett megszavazta a bizalmat F e j é r v á r y honvédelmi miniszternek és G r o m o n államtitkárnak. D é g e n f e l d főispán magatartása ekkor nagy felháborodást keltett a függetlenségi és 48-as párt tagjai között, a kiknek ma ismét volt alkalmuk rá, hogy régi felháborodásuk megnövekedjék. Ma ugyanis u j a b b b o t r á n y történt Debreczen város tisztességes közgyűlési termében.

Kilencz órakor kezdődött meg a városi közgyűlés D é g e n f e l d J ó z s e f főispán elnöklése alatt. A városi bizottsági tagok különösen az ellenzék részéről caekély számban jelelték meg; annál teljesebb volt a szavazati joggal bíró tisztviselők száma. A városi szervezési szabályzat, továbbá a tisztviselők fizetésfelelőse volt kitéve tárgyalásra. Mielőtt ez utóbbi tárgyra áttért volna a közgyűlés, J u h á s z Ignác ügyvéd, városi bizottsági tag az ellenzék nevében arra kérte a közgyűlést, hogy halaszssa el a 30 nap mulva tartandó közgyűlésre a javaslat tárgyalását, mivel azt későn hordták szét a városi bizottsági tagoknak. Dégenfeld József főispán a tőle a már megszokott sértő, személyeskedő modorban azt vágta a felszólalónak és az egész ellenzéknek a szemébe hogy harmincz nap alatt sem olvasnák el a javaslatot, ha annak tárgyalását elhalasztanák is. Juhász Ignác önértetes hangon, erélyesen utasította vissza a főispán szavait s az ellenzék zugó helyeslése mellett megismételte előbbi kérését, mit azzal indokolt, hogy óriási anyagi áldozatoknak magukra vállalása forog szóban s nem lehet oly könnyelműen keresztül siklani ily fontos dolgon. Kijelentette továbbá, hogy az ellenzék is kész hozzájárulni a tisztviselők helyzetének javításához, de a méltányosságnál fogva is kéri, hogy teljesítsék a kérését, annál is inkább, mert az a kormánypartnak semmi áldozatába nem kerül. A főispán erre szavazásra bocsátotta a kérdést. Az ellenzék a főispán személyes összeszámítása szerint 28, a kormánypart 34 szavazatot adott be. — Ez utóbbi szavazatok közül 24 a városi tisztviselőké volt. E szerint az ellenzék kérelmét megtagadta a közgyűlés. Az ellenzéki bizottsági tagok erre most a legnagyobb felháborodással elhagyták a közgyűlési

építendő oltáron lesz elhelyezve. A képen látható jelenet a következő: Ferencz József királyunk és Erzsébet királyasszonyunk a magyar szent koronát és ezzel Magyarországot az ország véda-szonyának, a szent szűznek, Máriának, további védelmébe és oltalmába ajánlják. A képen Valéria kir. hercegnő alakja is látható. A püspök beszédjével egyező értelmű beszédet mondott ugyanekkor Gábris Kelemen zárdai tag román nyelven s a román nép lelkesülten éltette a pápát, a királyt és a hazát. Egy óraker a zárdai kertjének terebélyes fái alatt, e célra készült sátorban, az ünnep alkalmából diszebed volt, melyen a vendéglátó és házigazdai tisztet Pásztor Arkád zárdafőnök teljesítette.

Az ünnepre Kiss Gedeon szatmári főkapitány, Kiss Áron ev. ref. püspök testvére egy zöld bársonyba kötött emléknívót hozott magával, melynek rendeltetése, hogy az új ezredév kezdetétől a szerzet tagjai által a hazát, ennek népét érintő történeti események a zárdai, ennek tagjait, a zárdai kül- és beléletét, a vidék népét érdemklő fontosabb események ebbe a könyvbe időrend szerint bejegyeztessenek s ezzel a szerzet tagjai krónikát nyitva — becses adatokat hagyjanak az utókornak. Ebbe az események könyvébe a millenniumi törvény aranyos betűkkel bele van nyomtatva. Az emléknívó meg is nyitott. — A zárdában most lefolyt nemzeti ünnep mozzanatairól. Az öröktől fogva élő isten dicsőségére. Az ez év es Magyarország ünnepi évének emlékre! A szabadság, a haza és testvéri szeretet nevében! — kezdettel. A jelenvolt vendégtársaság együttes akaratából Csornay Imre ügyvéd okiratot szerkesztett és olvasott fel s azt Kiss Gedeon, a 70 éves főkapitány bevezetve az első okirat az összes jelenvoltak által — az aláírók élén Meszlényi püspökkel — aláíratott és a könyv a zárdafőnöknek átadott. A szép ünnepet a nagy szárazság után megeredt nyári jótékony eső a zárdában megzavarta ugyan, de a vendégtársaság a bikszádi fürdőben, fedett helyen folytatta azt a hajnali órákig.

* **Hymen.** Kovács Emil, a helybeli Weinberger és Kovács nagykereskedő cég beltagja eljegyezte Jacobi József nagykereskedő leányát, Stefi k. a-t Nagyváradról.

* **A „Gönczy-egyesület” diszközgyűlése.** A hajdu-vármegyei tankerületi tanítók „Gönczy Egyesülete” f. év július 5-én d. e. 11 órakor, Budapesten a Lonyai-utcai ev. ref. főgymnásium gyűléstermében tartja diszközgyűlést. Tártyak: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Adalekok a zeleméri szeretet-ház 50 éves múltjáról. 5. A központi bizottság jelentése. 6. A választmány indítványa. Debreczen, 1996. június 22. Kovács Lajos, egyesületi elnök. Csúrka István, egyesületi titkár.

* **Vig életuralkodik a Margit fürdő nyári uszodájában.** A jó idő beálltával naponta megtelik üdülni vágyó vendégekkel, kik minden élvezik az uszoda naponta friss és tiszta vizét, melyre az idén Vég Lajos uszómester különösen nagy gondot fordít és a fürdő igazgatósággal együttesen vállvetve igyekeznek azon, hogy a nagy közönségnek legkényesebb igényei is minden tekintetben kielégítést nyerjenek. Valóban ily vizszegény városban, mint a mi városunk, meg is érdemli az aldozatkész tulajdonos a pártolást, a ki sem költséget, sem fáradságot nem kímélve, igyekszik, hogy az uszodában a közönség ne csak üdülni helyet, ne csak sport-szerű uszási dolgokat, hanem egészségi szempontból is mintegy a hideg víz gyógyintézetet pótolva, ugy egészségi mint tisztasági szempontból ugy a felnőttek, mint gyermekeknek nem ajánlható eléggé melegen. Most, hogy az iskolai vizsgálatok majd mindenütt befejeződtek, ugyancsak meggyűlt a dolga az

uszómesternek, mert a ki csak teheti, minden szülő, akinek gyermeke testi épsége és egészsége kedves, siet beiratni az uszás tanulásra. Fel is hívjuk a szülők figyelmét arra, hogy az egész éven át az iskola padjaiban elsatnyult, meg a tanulásban elcsenevészédt gyermekeit siessen beiratni az uszástanulásra Vég Lajos uszómesternél, ki minden egyes gyermekre legnagyobb gondot, figyelmet és felügyeletet fordítja és ott a gyermekek ép oly biztonságban vannak, mint az édesanya védő karjai alatt.

Debreczen közigazgatása a század derekán.

— A debreczeni első takarékpénztár 50 éves történelmének bevezető része. —

Írta: **Szűts Mihály.**

„Magyarország rosszul volt, meglehetősen van jobban „lesz”

August 5-ik 1846.

Széchenyi István s. k.

Debreczennek mindig mezőgazdasága volt elsőrangú váyonforrása s ebből merítette jóléte és vagyonosságának alapját.

Az a birtoktest mely jelenleg 18 négyszög mérfölddel határterületét alkotja, csak lassanként került birtokába. A földbirtokok polgárai ősidőktől fogva közösen használták. Külön választották a szántóföldet, a legelőt és az erdőt. A szántóföldet eleinte évről-évre később három év ismét hat évi használatra osztották ki a házzal bíró polgárok között, részint beltekük, részint az általuk tartott jószág számához képest. A nyilasokra (1 nyilas — 9000 ööl) osztott szántóföldet a főntebb megjelölt időkig használhatta ugyanazon polgár, de a statutumok értelmében senkit sem lehetett ok nélkül az általa bírt földektől a használati idő eltelté után sem megfosztani; a földek használata, kiosztása fölött a hitess tanács elán a főbíróval határozott.

A földek használataért a polgárok cenuszt fizettek, mely a közpénztárba folyt s a közszükség fedezésére szolgált. A hitess tanács különös gondnal örködött a felett, hogy vagyonosságban egyik polgár a másikat nagyon túl ne szárnyalja, ugyanazért kimondta, hogy bármennyire számíthatna is különben valaki háza és jószágá után, 16 nyilas szántóföldnél többet nem kaphat használatra. Már ekkor megértettek a középbirtokos osztály fejlődésének alapját, mely ma is kiváló számú Debreczenben, ugy hogy míg nálunk a középbirtokosok az összes 24 százalékat képezik addig az ország összes birtokosaihoz mért középbirtokosainak száma alig érte el a 3 százalékot. Mintha csak ismerték volna eleink ama történeti igazságot, hogy Itáliának a nagybirtokosok tulajdonságos elszaporodása okozta vesztét.

A híres hortobágyi legelőt korlátlanul használta a debreczeni polgár, mindenki annyit jöszágot tarthatott azon, a mennyit csak bírt.

Az erdőségeket a város kezelte s a belüli kikerülő fat részben a közszükség fedezésére fordította, részben a polgárok közötti belteki illetőségük arányában a vágási költségek megtérítése mellett kiosztotta, a mi pedig még ezen felül is megmaradt, azt eladta.

A város körül való homokos és egyéb különben használatlanul heverő vagy belleglőlt képező területeken vagy csekély díjfizetés mellett, vagy sokszor ingyen is kerteket osztott ki a hitess tanács azon polgároknak, a kiknek nem volt szőlőjük.

Debreczen számos pusztát bírt a kincstártól zálogban. 1818 ban telt le azon 80 esztendő, a mely idő tartamig az ohati, zami (a Hortobágy jó nagy része), hegyesi, bányai és fancieskai birtokokat mintegy 39 ezer hold területtel 30 ezer forintért bírtá. A város a lejárt szerződést ez evben 32 évre meghosszabbította oly módon, hogy a 30 ezer forintot 635,385 frt 38 krral pótolta konvenziós értékben és ércpénzben.

Ezen az akkori időben roppant nagy összeget egy teremteték elő, hogy a földet használt polgár által, a mint annak használataiban találtatott, minden nyilas tanyaföldért 100 frtot fizettették. Eme ténnyel a polgárok a várossal szemben alzálogos birtokosok lettek. De nemcsak a szántóföldek használataiban levőket, hanem az erdőségi tisztásokat, ugynevezett kaszálókat hasznélvezőket is mérőiták boglyásonként (1 boglyás 2000—4000—6000 négyszögöl) 12 forint fizetésével.

Igy állandósult a polgárság kezén levő tanyabirtok, melyet később 1854-ben végleges tulajdonukká tehetek, mivel akkor a város a hivatolt birtokokat a kincstártól a zálogos summa betudásával egy millió forintért megvásárolta és a polgároknak nyilasonként 200 forint reáfizetése után örökükbe átbocsátotta. E szerint a debreczeni polgár nyilasonként 300 forint készpénz fizetése mellett örökül kapta tanyabirtokát.

Debreczen határa a bortermelésre különösen alkalmas, az a bor ami itt termelt, eltartott a disznótorig, de tavaszra a hibás kezdés folytán feimondta a szolgáltatást. A debreczeni polgár az érmellékre fordította figyelmét, hol még a IV. Béla által behozott olaszok telepítették a szőlőt, ott szerzett magának szőlőbirtokot: számos debreczeni polgárnak van ma is érmelléki szőlője s valamikor vig szüretet tartottak ott: mig állott a szőlő s termelte a kitünő bakart.

A város mezőgazdasági életére jelentékeny befolyással volt a főntebb birtokszerezés és az abból eredő birtok elosztás, a mely még ma is sokban irányítja polgárának tevékenységét és munkásságát. Mivel csak ideig óráig bírta a határnak nevezetes kiegészítő részét képező földeket, azokon nem építkezett és beruházásokban is csak szűkebb körű tevékenységet fejtett ki. Azonban jövedelmének nagy részét, noha kalászosokat és tengetit is jócskán termelt, nem annyira a szorosabban vett földművelésből, mint inkább az állattenyésztésből merítette. Elzárva, elszigetelve, minden közlekedési eszköz híján a jöszágot értékesíthette; azt elhajította a maga lábán de meg messze földről eljöttek érte; gyapjút tengelyen is szállíthatott. Különösen nagy volt az állatkereskedés Lengyel és Morvaország felé.

(Folyt. köv.)

Igazgatósági előterjesztés, a gazdák és iparosok ált. hitelszövetkezete 10-ik évi közgyűléséhez.

(Folytatás és vége.)

Az önállóan működő hitelszövetkezetek orsz. értekezletében a mult évi közgyűlés alkalmával nyert megbízatásunkból folyólag részt vettünk, s az értekezlet által kiküldött előkészítő bizottságban Papp Elek vezérigazgatónk által képviselve is voltunk, s azon törvényjavaslatnak módosításához, mely hivatva lesz a fennálló szövetkezeteket és vidéki ügyvivőseket egy jobb és biztosabb helyzetbe jutatni, tevékenyen hozzájárultunk.

Ezen tanácskozások alkalmával meggyőződünk arról, hogy a szövetkezetek ma már gazdasági életünk minden terén oly kiváló tényezőkné bizonyultak, hogy immár elodázhatatlan szükség, hogy a törvényhozás behatóan foglalkozzék a szövetkezetek ügyével. Annál fogva semmi kétségünk nincs a felett, hogy a fennálló szövetkezetek felvirágoztatását, újabb szövetkezetek keletkezését előmozdító actió ugy a társadalmi terén, mint a törvényhozás terén a legelővidebb idő alatt meg fog indulni s a legelőbb figyelem oda fog irányulni, hogy az egész szövetkezeti ügy oly módon reformáltassék, miszerint az olesó hitel a szövetkezetek részére biztosítva legyen s azok hatályosabb ellenőrzésére és a visszaélések megtorlására a szerzett tapasztalatok alapján szigorú törvények alkottassanak. — Örömmel fogadjuk tehát a célba vett reformot és örömmel minden intőzkedést, mely a

1896. június 26.
hazai szövegek, melyek levő v. kezelik, m. keznek, fe. kor a szöve. kilátásba. tiót foglal. állapotban. A jö. kijelentés. elleten bo. lese és b. Hár. irányja, ös. zonyosan minden in. bocátva, gyalóság. czára öné. teinknek. tessg, a. gálatá ké. Meg. dünk a. halásan m. tesszük m. nyertük s. zasuknál. legyen az. Az i. az elfogul. len tiszte. sáfarkodá. Kelt. Az i. Bu. A készár. Buz. Büssági. Tiszavidé. Pestvidék. Fehérmeg. Bácskai. Észak m. Rozs első. Arpa tak. Zab. Tengeri. Repece b. Hiz. Öreg nehe. — krig. sulyban) Algon fel. ronként 2. könyü (p. 46—47 k. 280 kilgro. páronkén.

bazai szövetségek ügyét előbbre viszi. És nagyon sajnálnánk, ha azon vidéki ügyvivősek, melyek ügyeiket rendben tartják s a náluk levő vagyont okosan és lelkiismeretesen kezelik, mielőtt ezen jobb korszak bekövetkeznék, feloszlának, mert éppen most, a mikor a szövetségek rohamos fejlődése van kitátásba helyezve, előnyöket biztosító posztókat foglalhatnak el a közel jövőben rendezett állapotban levő vidéki ügyvivőseink.

A jövőre vonatkozó ezen nyílt és őszinte kijelentésünket bizalommal és reményekkel eltelten bocsátjuk a t. érdekeltség megszívlelése és bölcs ítélkezése alá.

Három évi működésünknek eredménye, irányja, őszintesége a t. érdekeltség előtt bizonyosan ösmeretes, mert minden tettünk, minden intézkedésünk a nyilvánosság elé lett bocsátva, s ha nincs is kizárva az emberi gyarlóságból kifolyó tévedés, mindannak dacára önértéssel hivatkozunk arra, hogy tetteinknek minden rugóját az őszinte becsületesség, a reánk bízott ügynek önzetlen szolgálata képezte.

Megbizatásunk letelt. Három évi működésünk alatt tanusított szíves támogatását hálásan megköszönve a t. érdekelteknek, letehetjük megbízatásunkat azok kezébe, kiktől nyertük s kérjük, hogy a jövőbeni elhatározásuknál a méltányosság és igazságérzetük legyen az irányadó.

Az igazgatóság újabb megalakítása lesz az elfogulatlan bizonyítéka annak, hogy a mélyen tisztelt közgyűlés és érdekeltség eddigi sáfárkodásunkkal meg van elégedve!

Kelt Budapest, 1896. június 24.

Az igazgatóság nevében és megbízásából

Papp Elek,
elnök, vezérigazgató.

(Vége.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

június 25.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	75	6.50	76	6.55
" " " "	77	6.55	78	6.60
" " " "	79	6.65	80	6.70
Tiszavidéki ó	75	6.50	76	6.55
" " " "	77	6.55	78	6.60
" " " "	79	6.65	80	6.70
Pestvidéki ó	75	6.50	76	6.55
" " " "	77	6.55	78	6.60
" " " "	79	6.70	80	6.80
Fehérmegyei ó	75	6.50	76	6.55
" " " "	77	6.55	78	6.60
" " " "	79	6.75	80	6.85
Bácskai ó	75	6.60	76	6.65
" " " "	77	6.65	78	6.70
" " " "	79	6.85	80	6.90
Észak magy	75	6.50	76	6.55
" " " "	77	6.55	78	6.60
" " " "	79	6.70	80	6.80

Min. hekt.-ben

Ar kilógram.

Rozs elsőrendű	uj	70-72	6.00	6.15
" másodikrendű	"	"	5.90	6.05
Árpa takarmánynak	"	60-62	4.40	4.70
" égetni való	"	62-64	0.00	0.00
" sertőzdei	"	64-56	6.15	6.50
Zab	uj	39-41	6.10	6.40
Tengeri búzsa	uj	"	4.10	4.15
" más nemű	"	"	4.-	4.05
Repeze búzsa	"	"	0.-	0.-
			0.00	0.00

Kőbányai sertés-piacz.

június 25.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Óreg nehéz (páronként 400 klgon felüli sulyban) — krig. 2. Óreg közép (páronként 300-400 klgm sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) — krig. 4. Fialat közép (páronként 251-320 klg. sulyban 46-47 krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgmig terjedő sulyban) — krig. 6. Magyar szedett: Nehéz (páronként 46-47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 45 krtól 46 krig. Középként 220 — 280 klgmig terjedő sulyban) 44

45 krig. Könnyű (páronként 220 klgmig terjedő sulyban 43-44 krig Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgon felüli sulyban) 48-49 krig. 10. Közép (páronként 200-260 kgr. sulyban) 45-46 krig. 11. Könnyű (páronként. 220 klgm. terjedő sulyban 44-45 krig. Sertés létszám 1896 évi június hó 23-ik napján volt készletben 8646 drb. 1896. június hó 24. napján felhajtott — drb. 1896 június 24. napján elszállított 11 drb. 1896. évi június hó 25-ik napjára maradt 8635. Sertés forgalom üzletirányzata változatlan

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva nétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnep napon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbírság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz **kedden és pénteken** d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig.

Múzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona” a keresk. akad. palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn) 11-12 óráig.

Csütörtökön)

Kedden)

Szerdán) 9-11 óráig.

Pénteken)

Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap 2-5 óráig.

Vasárnap délelőtt 9-12 óráig

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irta: CSENGEY GUSZTÁV.

Második kötet. 97

Károly bosszuja.

(Folytatás.)

Az egyik segéd átlövagolt a szomszéd hadállomásra s azzal a hirtel tér vissza, hogy Bergmann őrnagy ott sem található.

Ottó reggel nem volt otthon, délig elhúzódott a dolog, délben aztán összejöttek a tisztek Ottóval a vendéglőben, s elmondták neki az ügy állását.

— Nincs állomásán? — kérde ez megütöközést szinlelve.

— Meg sem érkezett oda.

— Akkor bizonyosan valami baja történt, vagy éppen elfogták. Tölem még az éjjel ellovagolt, hogy reggelre ismét visszatérjen, mert többféle elintézni valója volt.

— De hát ki fogta volna el? — kérdezik a tisztek.

— A guerillák az éjjel a két hadállomás között cirkáltak, több emberünk hiányzik, többek közt két tizedes és egy őrmester.

Jelentették a tábornoknak. Annak már tudomása volt a guerillák cirkálasáról, s a hiányzókat be voltak nála jelentve. Károly eltűnését tehát nem lehetett másképp megmagyarázni, mint hogy őt is elfogták.

Biedersohn a orban nem várhatta be a dolog további kifejtését, estig elbucszott Heldenburgéktól és a tisztektől este aztán elutazott. Senki sem gondolt azzal, vajjon vele van-e inasa, vagy nincs? Elindulása alkalmával csak Smidt volt jelen, és midőn barátja a koscsiba szállt, odavetődött kérdé:

— Hát holmid hol van? Csak így, egy szál ruhában utazol?

— Tudod, hogy így szoktam, inasom vagy utánam, vagy előttem megy, most előre küldtem. Biedersohnnak ezt az utazási modorát Smidt még a régebbi időkből jól ismerte, ez

tehát nem volt feltűnő előtte. Farkas pedig gondoskodott arról, hogy a negyedik vagy ötödik állomáson Biedersohn megkapja hegedűt és egyéb holmiját. Azután még sokat hegedült Bécsben. Meghallották ezt Heldenburgék is. Jót nevettek Bergmann Károly gyanuján. Nem is hívták aztán másképp Biedersohn, ha híret hallották, mint úgy, hogy: „a Bergmann villámvezére.”

Az alku.

Néhány nap mulva Malvine kabinetjében Ottó jelent meg.

— Parancsol urnóm? — kérde — és szemelt Malvina szegezve.

— Bergmann szabad?

— Tegnap hagyta el a fogságot. Kiváltották. Minden rendben van.

— Ottó! — szólt Malvine, kezeit a férfi vállára téve s erősen szemé közé nézve; mit igérem én önnek, ha szolgálatomban hiven és ügyesen jár el az utolsó megbízásig?

— Vagyont, rangot, örök fátlyolt titkos szereplésemre; felelt ez boros hangon — aztán — tette még hozzá sóhajtván — egy emlékfürtöt szép hajából.

— Ottó! te hiven szolgáltál engem mind-az ideig, s ügyességednek nagy hasznát vettem; a jutalom órája eljött, ime fogadd el azt tőlem.

Ezzel szekrényéhez sietett, egy bepecsételt csomagot vett elő s átnyújtotta a fiatal embernek.

— Bontsa ön fel.

Ottó fölontá azt; egy függő-pecsétetes okmány és egy csomó bankjegy volt abban.

— Báró ur! — szólt Malvine elragadó mosollyal — ön ezzel az okmánnyal rangot, szép birtokot s annak berendezésére 40.000 frtot nyert általam. És most fogadja az emléket is.

Ezzel lebontá fejéről a hajat összetartó finoman horgolt borítékot s a gyönyörű aczélfényű dus haj suhogva omlott szét fonséges természet egész sarkig.

— Itt az olló, vágjon ön le fejéről egy fürtöt.

Ottó reszketve nyult a szép fohöz s tétozázott.

— Nos? nem boldogul ön? Több helyen kell egy-egy mennyiséget levágni, hogy nagyon meg ne látszék. Ne féljen, nyuljon bátran fejéhez.

Ottó reszketve hebegé:

— Sajnálom ezt a remek hajat. Oh Malvine... ez borzasztó pillanat!

Az urnő kacagott.

— Köszönöm a bókot! Én azzal hizelegtem magamnak, hogy önre nézve ez üdvös pillanat lesz.

— Nagysád félreért. Valóban üdvös, hogy az emlékéhez juthatok. Oh mennyit sovárogtam én e gyönyörteljes pillanat után, midőn e szép főt érinthetem; de most borzadok a jutalom perczében, mert tudom, hogy ez az elválás órája.

(Folyt köv.)

VASUTI MENETREND.

1896. május hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:

Budapest-Nagyvárad felé személyvonat	reggel 4 ó
Budapest-felé gyorsvonat	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest-Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
	este 10 ó. 31 p.
P-Ladány-Nagyvárad felé ¹⁾	délután 3 ó. 48 p.
	minden kedden déli 12 ó.
Csak P-Ladányig vegyes vonat.	este 8 ó. 15 p.
Szatmár-M.-Sziget felé	délután 4 ó. 07 p.
Szatmár-M.-Sziget felé	este 8 ó. — p.
	éjjel 3 ó. 05 p.
Csak Szatmár	reggel 5 ó. 30 p.
Miskolcz-Kassa felé ²⁾	reggel 8 ó. 25 p.
Miskolcz-Kassa felé ³⁾	este 8 ó. 05 p.
Szerencs-S.-A.-U.—Kassa felé d. u.	4 ó. 02 p.
H.-Böszörmény-B.-Szt.-M. felé máv-ról reggel	5 ó. 28 p.
	5 ó. 51 p.
	délután 3 ó. 57 p.
	4 ó. 10 p.

